

МЕТОДИЧЕСКИ ИЗИСКВАНИЯ И ОБЩИ ПРЕПОРЪКИ КЪМ СЪДИИТЕ ПО ПЛАЖЕН ФУТБОЛ

Йордан Иванов

Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“, София 1700, България

РЕЗЮМЕ: Плажният футбол е изключително млад и атрактивен спорт с всички компоненти, обуславящи неговото развитие. Това направление във футбола се развива интензивно в целия свят и в България, като част от програма за масовизиране на футбола. Плажният футбол навлиза активно в бита на хората с различен социален статус и особено сред студентите.

През 2005 г. се конституира комисия по плажен футбол към БФС и се организираха едни от първите турнири.

Важна роля в процеса на организация и провеждане на първенствата и турнирите в тази система е подготовката и квалификацията на едни от преките участници – съдиите. Недостатъчните публикации и материали в тази връзка затрудняват изключително обезпечаването на този процес.

Именно този доклад ще допринесе и спомогне на методическите съвети и съдийски комисии в подготовката на съдии по плажен футбол.

METHODICAL REQUIREMENTS AND THE GENERAL RECOMMENDATIONS TO THE JUDGES OF THE BEACHY SOCCER

Jordan Ivanov

University of Mining and Geology "St. Ivan Rilski", Sofia 1700, Bulgaria

ABSTRACT: The beachy soccer is only new and attractive sport with all parts, determining its development. That direction in the soccer develops intensively in the entire world in Bulgaria as well, as part of plan for popularizing the soccer. The beach soccer enters actively in the style of human life with different social status notably among the students.

In 2005 the committee of the beach football for BFC is constituted and tournaments, that are one from first, were held.

The important part in the process of organization and holding the tournaments and the tournaments in this system is the preparation and the qualification in players - the judges. The short issues and matters impede excessively providing this process.

This report will contribute of the methodical boards and the judicial commissions for the education of the beach football's judges.

Плажният футбол е изключително млад и атрактивен спорт, който се развива динамично в България, Европа и в целия свят. Заради своите достъпни и интересни правила и възможността да се практикува на малка игрална площ и в непринуден контакт с природата. Плажният футбол трайно навлиза в бита на хора с различен социален статус, особено сред учениците и студентите.

През 2005г. се конституира комисия по плажен футбол към БФС, която организира, провежда и администрира първенствата и турнирите в системата на БФС. Наред с организираните демонстративни турнири за студенти, любители, журналисти, ветерани, жени тази година се организира Първото държавно първенство по плажен футбол се провежда тази година на турнирен принцип по кръгова система, като са обхванати основни университетски центрове София, Варна, Бургас и др.

Важна роля в процеса на организация и провеждане на първенствата и турнирите в системата на плажния футбол има футболния съдия, неговата подготовка и квалификация.

Футболният съдия като пряк участник в процеса, осъществява своята дейност при изключително сложни и екстремални условия на спортното състезание. Стохастичното проявление на игровите действие и огромния психологически заряд, обуславят развитието и

разкриват комплекса от качества, които трябва да притежава футболния съдия или т.нар. „спортологичен профил“, необходим за изпълнението на основните му функции:

- спортно технически – да прилага правилата и техния дух и да създава еднакви условия за пълноценна изява на техникo – тактическите възможности на футболистите и отборите, имайки в предвид, че правилата обслужват тактиката;

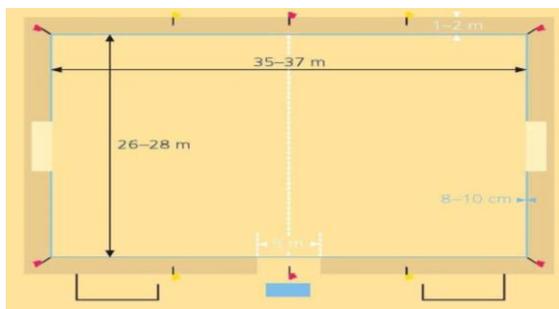
- педагогическа – съдийски екип, като част от процеса на футбола са със спортни педагози, с ярко изразена възпитателна и образователна функция, както на спортния терен така и извън него;

- психологическа – да създаде психологически микроклимат на футболното състезание, след като самият той проявява психологическа устойчивост, уравновесеност и владеене в екстремални ситуации;

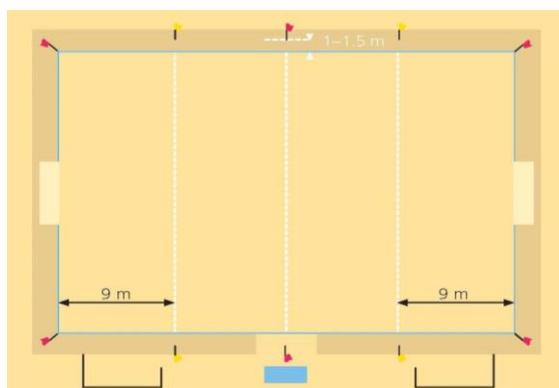
- социална – да адаптира футболисти, треньорите, ръководителите, зрителите и други потребители на продукта „футболно състезание“ към социалната система футбол, чрез всичките и разновидности.

Методическите изисквания и общите препоръки към съдиите по плажен футбол, се обуславят от спецификата

на правилата на играта и възможността да бъдат тълкувани. Като по – важни и специфични бихме отбелязали: игралното поле и неговите обозначения извън терена, който трябва да бъде с пясъчна настилка от дребен пресят пясък с минимална дълбочина от 40 см. (вж. фиг.1 и фиг. 2).

Фиг. 1.

Фиг. 2.

Срещите се ръководят от двама съдии, главен и помощник, като за международни срещи се използва и трети съдия.

Времетраенето е в три части при изчистено време по 12 мин., с почивка между частите от 3 мин. Като при равен резултат се играе четвърта част, която е с времетраене от 3 мин. При равенство в триминутното продължение се изпълняват наказателни удари от централната точка на предполагаемата мислена линия отстояща на 9 м от линията на вратата.

Статута на всички удари, които се отсъждат по Правило 11, за нарушение и лошо поведение, са преки свободни удари, които се изпълняват без стена. За целта когато ударът се изпълнява от собствената половина на изпълняващия, съдиите са длъжни да осигурят въздушен улей с ширина от 5 м за да дадат възможност за пряк обстрел на вратата.

Вкарването на топката от страничната линия се осъществява по два начина: чрез странично подаване с крак или чрез странично хвърляне с две ръце над главата като правото на избор се дава на изпълняващия съобразно игровата ситуация.

За да се стимулира активната фаза на нападателната игра и вариетивността на ударите към противниковата врата правилникът визира ограничена функция на вратаря

който не може да пипа топката при двойно върнат пас към него преди противников състезател да е докоснал топката. Всички преки свободни удари се изпълняват от състезателя срещу когото е извършено нарушението, при трайно контузен състезател ударът се изпълнява от неговата смяна.

За да бъде решен проблемът с популяризирането, масовизирането и развитието на плажния футбол в България е необходимо основните промотори и длъжностни лица обезпечавачи състезателния процес да имат актуална, методически издържана и специална подготовка.

На последния учебен методичен семинар на съдиите по плажен футбол в град Варна бяха разтълкувани и уеднаквени критериите по прилагане на правилата. След направения задълбочен анализ на наблюдаваните срещи и грешките допускани от съдиите бяха систематизирани приоритетно следните методически изисквания и препоръки към съдиите в следните направления:

- разграничаване на твърдата от грубата игра и използване на тялото при единоборство и заслон, като тук основния извод е, че състезателите могат да използват тялото като инструмент за съхранение на топката, но не могат да блокират, изблъскват, препречват с контакт при позициониране на противника;

- позициониране, взаимодействие и възможността за „профилактиране“ в деветметровата наказателна зона, като принципни методични изисквания бяха посочени:

- игровата ситуация задължително трябва да бъде между двамата съдии с размах 8 - 10 м. При статични положения и удари към вратата винаги единия съдя (близкия) подсигурава линията на вратата.

- при осъществяване на бърза контраатака чрез подаване а топката с ръка и чрез странично подаване, то задължително единия съдя следи предполагаемата игрова ситуация и единоборството между последния нападател и крайния защитник (профилактиране в наказателното поле)

- Прилагането на авантаж и основните принципи които обуславят неговото действие като общи препоръки:

- авантаж в собствената половина на владеещия топката и централната част на терена при груб, брутално нарушение да не се прилага;

- да се изчака развитието на игровата ситуация след нарушение 2 до 3 секунди за получаване на резултат от авантажа или ако не да се върне нарушението ако топката е все още в игра.

- при нарушени за наказателен удар да се избягва прилагането на авантаж.

- навременния и респектиращ дисциплинарен контрол и превенцията за бързото подновяване на игровите действия подпомагат добрия футбол и създават психологически комфорт за максимално качество на продукта на футболното състезание.

- изключително важна роля в осъществяване на основните функции на съдията играе езикът на тялото с премерените и елегантни жестове и комуникацията с футболистите.

➤ Да бъдеш добър съдия означава да си уверен в себе си, да бъдеш изграден лидер, много добър педагог и психолог и да притежаваш вродено чувство за справедливост.

Смятаме че поставеният от нас проблем има важна социална значимост, защото за първи път в България се поставя началото на този вид футбол което ще е ново предизвикателство на обучение и квалификация на кадри в системата на Академичния спорт и БФС.

Съдийството като единна и неделима част от футболната игра е важна подсистема в системата на футбола която трябва да бъде поставена на програмно - научна основа във всичките му аспекти и направления за да може истинските потребители на продукта на футболното състезание да бъдат удовлетворени.

Препоръчана за публикуване Редакционна колегия

Литература:

Иванов, Й. Технически слабости, допуснати от „МАГ” (Варна) в турнира за КЕШ 2004 по футбол в зала. Известия. С. 2005.

Цолов, Б., Й. Иванов, „Управление на учебно – тренировъчния процес по футбол във ВУЗ”. С. 1998.

Иванов, Й. „Анализ на ръководството на водещи съдии в мачовете от ЕВРО 2004” – „Спорт и наука”, бр.6 – 2004г.

Иванов, Й. Сандански, Ив „Организационно и структурно устройство на масовия и развлекателен футбол в България” – „Спорт и наука”, бр.2 – 2002 г.